MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

Slots- og Kulturstyrelsen

Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster
Telefon 33 95 42 00

post@slks.dk
www.slks.dk

26. august 2026
Jour. nr.: 25/12638

Høring om fredning af Købingsmarkvej 40

Det Særlige Bygningssyn har på sit møde den 5. februar 2026 indstillet, at vinkelbygningen, Købingsmarkvej 40, Matr. 48, Pøl, Nordborg i Søndernorg Kommune bliver fredet.

Bygningssynets indstilling

Det Særlige Bygningssyn udtaler:

Det Særlige Bygningssyn finder, at husmandsstedet (1861), bestående af vinkelbygningen på Købingsmarkvej 40, Sønderborg Kommune, har de arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter, som kan begrunde en fredning.

Huset er et velbevaret eksempel på et alsisk husmandssted, et såkaldt kådnersted, hvor den oprindelige opdeling i beboelse, stald og en senere tilbygget aftægt tydeligt kan aflæses. Huset er dermed et vigtigt kulturhistorisk vidnesbyrd om tilværelsen på et husmandssted i Sønderjylland i sidste halvdel af 1800-tallet og starten af 1900-tallet. Udvendigt er der både kulturhistorisk og arkitektonisk værdi i den tredelte facade, der trods den funktionsbestemte variation fremstår homogent sammenbundet af stråtag og hvidkalket murværk og den øvrige farveholdning. Konstruktive detaljer som forhøjede gesimser over ladeporte samt den karakteristiske arkengaf over hovedindgangen er ligeledes værdifulde kulturhistoriske spor, der også har arkitektonisk værdi. Facade og rumhøjder omkring aftægten afspejler dertil byggekravene i den periode, hvor området var tysk.

Selvom det indvendige er istandsat i nyere tid, er istandsættelsen gennemført på et solidt restaureringsfagligt grundlag. Derudover er der, særligt i den oprindelige beboelsesdel, bevaret flere ældre eller oprindelige bygningsdele, såsom døre, gerichter, karme og loftsbjælker og -brædder. Endelig er der værdi i den relativt velbevarede og egnstypiske planløsning i beboelsesdelen med den oprindelige placering af fremgulv

(entré), pisel (fin stue), kløve (stue mod have), dørns (2. stue mod have) og køkken samt kamre.

Det Særlige Bygningssyn indstiller derfor Købingsmarkvej 40 til fredning som et velbevaret kådnersted, der ellers stort set er forsvundet fra det alsiske landskab.

Høring

Bemærkninger om fredning kan sendes til Slots- og Kulturstyrelsen. Bemærkningerne skal være modtaget senest den 8. december 2026. Bemærk at fristen er forlænget med 6 måneder i forhold til oprindeligt høringsbrev.

Herefter vil Slots- og Kulturstyrelsen senest 3 måneder efter denne dato beslutte, om bygningen skal fredes.

Bemærkninger vil indgå helt eller delvist i afgørelsen og kan evt. blive offentliggjort i deres helhed.

Konsekvenser

Indtil fredningssagen er afgjort, må du ikke foretage bygningsarbejder og lignende, som rækker ud over almindelig vedligeholdelse, medmindre der er givet tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Undtaget herfra er visse typer af bygningsarbejder, som kan iværksættes på grundlag af skriftlig underretning, jf. § 10, stk. 5, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer. Reglerne herfor fremgår af bekendtgørelse nr. 1565 af 9. december 2024 om hvilke bygningsarbejder i fredede bygninger der ikke kræver forudgående tilladelse.

Dette følger af § 6, stk. 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Offentlig bekendtgørelse

Offentlig bekendtgørelse af forslaget sker på styrelsens hjemmeside www.slks.dk med oplysning om fristen for indsendelse af bemærkninger.

Kontakt os gerne, hvis der er spørgsmål.

Venlig hilsen

Johan Daniel Westh Hage
Specialkonsulent
Center for Kulturarv
Bygningsfredning og Arkitektur

jdwh@slks.dk
+4530120713

Slots- og Kulturstyrelsen behandler dine oplysninger efter reglerne i Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.
Sådan håndterer vi dine personoplysninger.

Henvisning til lovgivning

- Bygningsfredningsloven
  lovbekendtgørelse nr. 219 af 6. marts 2018 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/219
- Underretningsbekendtgørelsen
  bekendtgørelse nr. 1565 af 9. december 2024 om hvilke bygningsarbejder i fredede bygninger der ikke kræver forudgående tilladelse,
  https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1565

Bilag

Oplæg fra Det Særlige Bygningssyns møde.

Kort over fredningsomfang

Fredningsomfanget dækker vinkelbygningen uden omgivelser.

Kopi sendt til

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
Museum Sønderjylland, kontakt@msj.dk
By & Land, Danmark, mail@byogland.dk
Europa Nostra Danmark, kontakt@europa-nostra.dk
Historiske Huse, sekretariat@historiskehuse.dk
Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring, ulla.kjaer@natmus.dk
Akademisk Arkitektforening, hoeringssvar@arkitektforeningen.dk
Havehistorisk Selskab, havehistoriskselskab@gmail.com
Akademiraadet, info@akademiraadet.dk